

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 326/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. D., O., zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co 362/05-253 zo 14. marca 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2006 doručená sťažnosť (z 15. júna 2006) J. D., O. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. L., B., v ktorej namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy zahŕňajúcim princíp právnej istoty, ako aj porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 362/05-253 zo 14. marca 2006 (ďalej aj „napádaný rozsudok krajského súdu zo 14. marca 2006“ alebo len „napádaný rozsudok zo 14. marca 2006“).

Z obsahu sťažnosti a z príloh, ktoré k nej sťažovateľ pripojil (z rozhodnutí Okresného súdu Žiar nad Hronom a krajského súdu, týkajúcich sa predmetnej veci) vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou Okresnému súdu Žiar nad Hronom (ďalej aj „okresný súd“) domáhal náhrady škody v súvislosti s úrazom, ktorý utrpel pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo 27. októbra 1995. Sťažovateľ túto dopravnú nehodu nezavinil, krátko po nej sa však stal invalidným.

Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 287/97-62 z 3. augusta 1999 žalobe čiastočne vyhovel, keď prevádzkovateľa motorového vozidla, ktoré malo účasť na nehode a ktorého vodič (zamestnanec prevádzkovateľa motorového vozidla) predmetnú dopravnú nehodu zavinil, zaviazal zaplatiť sťažovateľovi titulom náhrady škody sumu 1 223 053 Sk a taktiež platiť mu do budúcnosti rentu v sume 28 409,40 Sk.

Krajský súd však v rámci odvolacieho konania uznesením č. k. 16 Co 2227/99-84 z 29. februára 2000 uvedený rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, s tým, že vo veci je potrebné dôslednejšie zisťovať výšku škody, ktorú mal sťažovateľ utpieť a taktiež sa vypoariadať s posudkom, ktorý za jediný dôvod invalidity sťažovateľa považoval len jeho nehode predchádzajúce ochorenia.

Okresný súd následne rozsudkom č. k. 7 C 287/1997-219 z 25. augusta 2005 žalobu zamietol s konštatovaním, že v danej veci *„absentuje /.../ príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti tretej osoby /škodcu/ a vzniknutou škodou...“*

Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku odvolanie. Krajský súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 12 Co 362/05-253 zo 14. marca 2006, v ktorom sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvého stupňa, pokiaľ ide

o konštatovanie, že invalidita sťažovateľa a z toho vyplývajúca strata na zárobku nie je v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia, ktoré mal utrpieť pri dopravnej nehode. Krajský súd doplnil argumentáciu okresného súdu v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia o ďalšie dôvody, a to: „že náhrada škody by mohla u sťažovateľa prichádzať do úvahy iba za dobu, kedy by mu invalidný dôchodok bol priznaný v budúcnosti ak by nedošlo k dopravnej nehode a dopravný úraz nepôsobil na jeho občianske ochorenia ako katalyzátor, t. j. neurýchlil rozvoj ochorenia. Znamená to, že časové by sa táto doba dala vymedziť odo dňa priznania invalidného dôchodku do dňa, kedy by mu bol invalidný dôchodok priznaný, nebyť účasti sťažovateľa v dopravnej nehode, - pričom sťažovateľ by musel dokázať, že v skutočnosti by vykonával svoju prácu až do 65 roku života. Žiadny vykonaný dôkaz však neumožňuje určiť, kedy by bol sťažovateľ v skutočnosti invalidizovaný, nebyť jeho účasti na dopravnej nehode“, uviedol naostatok krajský súd.

Napádaný rozsudok krajského súdu zo 14. marca 2006 bol právnomu zástupcovi sťažovateľa doručený 19. apríla 2006 a keďže nie je voči nemú prípustný žiadny opravný prostriedok (vrátane dovolania), je konečný.

Sťažovateľ sa preto obrátil na ústavný súd namietajúc porušenie svojich základných práv zaručených v ústave ako aj porušenie svojich práv podľa dohovoru. Navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil: „... Právo J. D. na spravodlivý proces garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, bolo porušené Krajským súdom v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 362/2005.

Krajský súd v B. Bystrici v tomto konaní porušil aj čl. 1 ods. 1 ústavy.

Rozsudok Krajského súdu v B. Bystrici zo 14. 3. 2006, sp. zn. 12 Co 362/2005 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100 000 Sk, ktorú sumu mu vyplatí Krajský súd v B. Bystrici do 2 mesiacov od vydania nálezu.

Krajský súd v B. Bystrici je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľovi vo výške 6.888 Sk /2x2894 + 1100 DPH/ na účet JUDr. E. L. (...)“

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti vyzval ústavný súd krajský súd, aby sa k sťažnosti sťažovateľa písomne vyjadril a zároveň si vyžiadal spisový materiál Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 7 C 287/97 týkajúci sa predmetnej veci, ako aj zberný spis krajského súdu sp. zn. 12 Co 362/05.

Krajský súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti (sp. zn. Spr. 1251/06 z 22. augusta 2006) uviedol: «... Navrhovateľ cituje časť znenia judikátu „príčinnú súvislosť medzi úrazom a poškodením zdravia nemožno vylúčiť pre zdravotné predispozície osoby, ak úraz bol aspoň jednou z hlavných príčin invalidity, prípadne príčinou dovŕšujúcou invaliditu poškodeného.“

Tento judikát však nikde nehovorí o „katalyzátore - urýchľujúcej príčine“, ktorou nie je poškodenie zdravia. O toto však v predmetnej veci išlo.

Ďalej sťažovateľ cituje judikát „vzťah príčiny a následku treba vysvetľovať tak, že škoda sa musí javiť ako následok predchádzajúcej príčiny: to znamená, že pokiaľ by posudzovaná príčina neexistovala, ku jej následku - škode by ani nedošlo“. Alebo ďalší judikát „existencia určitého chorobného stavu, hoci latentného, nemôže vylúčiť záver, že medzi úrazovým dejom a ním vyvolaným následným chorobným stavom je priama príčinná súvislosť.“

Podľa sťažovateľa bol takto porušený princíp právnej istoty.

V oboch citovaných rozhodnutiach je však odpoveď na „prevažujúcu sa“ sťažovateľovu nespokojnosť. Musí ísť o preukázanie škody na zdraví, ktorá vznikla ako dôsledok úrazu. Musí ísť o preukázanie príčinnej súvislosti medzi úrazovým dejom a následnou škodou, alebo musí byť preukázaná dovŕšujúca príčina. Sťažovateľ opomína, že v konaní ani jeden z týchto momentov preukázaný nebol. Škoda sa nepreukázala ako príčina úrazu ani znalcom. Nebolo preukázané, že poškodenie zdravotného stavu navrhovateľa je v príčinnej súvislosti s úrazom, ktorý mal utrpieť pri dopravnej nehode.

Sťažovateľ v podaní napáda osoby znalcov a spochybňuje otázky ich kvalifikácie vyjadrovať sa v konkrétnej veci. Nestotožňujem sa so záverom „trčiacim“ z formulácie týchto tvrdení navrhovateľa podľa ktorého by znalec so zodpovedajúcou kvalifikáciou bol zrejme iba ten znalec, ktorý plne prisvedčí jeho požiadavkám resp. vydláždí navrhovateľovi cestu k priznaniu uplatnených nárokov. Prečo odvolací súd akceptoval podané znalecké

posudky je z odôvodnenia rozsudku zrejmé.

Navrhovateľ vo svojej sťažnosti vytýka krajskému súdu „opomenutie vyhodnotiť právnu kvalifikáciu (argumentáciu) sťažovateľa v priebehu celého konania, že dopravnou nehodou spôsobený úraz bol vyvolávacím alebo spúšťacím mechanizmom ujmy na zdraví v takom rozsahu, že ihneď po ňom musel sťažovateľ odísť na invalidný dôchodok a nebyť úrazu dovtedy vykonávanú prácu by mohol konať až do odchodu na starobný dôchodok.“

Poznamenávam, že odvolací senát neopomenul vyhodnotiť žiadnu právnu kvalifikáciu (argumentáciu), ale v skutočnosti sa nezaoberal nepreukázanými tvrdeniami a prehláseniami. Tvrdenie navrhovateľa nie je právnu kvalifikáciou a pokiaľ by malo ísť o argumentáciu muselo by ísť o tvrdenie podložené dôkazmi. Súd by sa samozrejme s takýmito dôkazmi musel zaoberať. To, že dopravnou nehodou bol spôsobený úraz, ktorý navyše mal byť vyvolávacím, alebo spúšťacím mechanizmom ujmy na zdraví vôbec nebolo preukázané.

Súd sa zaoberá dôkazmi a v zmysle § 132 a nasl. OSP hodnotí dôkazy a nie tvrdenia. Napriek tomu z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že tvrdenia neboli považované za dôkazný prostriedok.

Podanie sťažovateľa na inom mieste uvádza, že nebolo rešpektované voľné hodnotenie dôkazov. Odvolací súd za voľné hodnotenie dôkazov nepovažuje jednostrannú akceptáciu prednesov navrhovateľa bez rešpektovania vykonaných dôkazov, z ktorých nepochybne vyplynulo, že dôsledky nehody nezapríčinili úraz, ktorý by u navrhovateľa vyvolal zdravotný stav vedúci k invalidite, ani nespôsobil zhoršenie existujúceho zdravotného stavu a neotvoril hrádku existujúcemu latentnému stavu, ale v skutočnosti iba urýchlil demonštráciu prebiehajúceho stavu. Účasť navrhovateľa na úraze nespôsobila žiadnu demonštráciu, pretože táto už prebiehala.

Nemožno rovnako kvalifikovať pridanie katalyzátora do prebiehajúceho deja ako odštartovanie hroziaceho latentného stavu, prípadne zavŕšenie poškodeného zdravia ďalšou chorobou alebo poškodením.

Latentným stavom môže byť napríklad lumbálna vyduť na cieve, ktorá sa v dôsledku úrazu pretrhne a odštartuje určité zmeny v organizme. V skutočnosti týmto zmenám a teda ani pretrhnutiu lumbálnej výdute nemusí za celý život postihnutej osoby dôjsť a k úmrtiu môže dôjsť pre úplne iné dôvody.

Iná je aj situácia, keď u osoby s rôznymi poškodeniami zdravia (niekoľkými) pribudne v dôsledku úrazu ďalšie poškodenie, ktoré kvalitatívne a kvantitatívne zhorší zdravotný stav osoby. I toto je odškodniteľné.

Situácia v posudzovanom prípade však bola úplne odlišná. Tu v dôsledku existujúcich a rozvíjajúcich sa ochorení smerujúcich nevyhnutne k určitému stupňu nepriaznivého výsledku v bližšej, či neskoršej budúcnosti, došlo v bližšej budúcnosti v dôsledku „katalyzátora“.

Pri prvých dvoch uvádzaných prípadoch odškodniteľného úrazu by k poškodeniu zdravia v odškodniteľnom rozsahu vôbec nemuselo dôjsť bez úrazového deja, pričom v poslednom prípade bol výsledok existujúcich ochorení už vopred určený. (...)»

II.

2.1 Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v (...) čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd prihliadať k spravodlivej rovnováhe pri poskytovaní materiálnej ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov sporového konania, ktoré sú vo vzájomnom konflikte (obdobne napr. III. ÚS 271/05).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06).

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95). Jeho súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99).

Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (mutatis mutandis PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

2.2 Z obsahu sťažovateľovej argumentácie prednesenej ústavnému súdu v sťažnosti je zrejmé, že podstata ním namietaného porušenia jeho základných práv a slobôd tkvie v namietanej nesprávnosti skutkových a právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v napádanom rozsudku zo 14. marca 2006.

Sťažovateľ v tejto súvislosti uviedol, že „... *napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené jeho základné práva, zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (...), ktoré svojou povahou spadajú do právneho inštitútu práva na spravodlivý proces a garantujú právo každého domáhať sa svojho práva stanoveným spôsobom na nezávislom a nestrannom súde*“.

Porušenie týchto základných práv sťažovateľa spočíva predovšetkým v nedostatku „... riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia tak, ako (...) to ukladá ust. § 157 ods. 2 OSP...“ v nesprávnom vyhodnotení vykonaných dôkazov, resp. v opomenutí „... vyhodnotiť časť dôkazov, ktoré boli na prospech sťažovateľa (...) napr. Sociálna poisťovňa v správe z 2. 5. 2005 uviedla, že samotný úrazový dej zhoršil zdravotné ťažkosti sťažovateľa a v minulosti by bol príčinou priznania ČID, to značí, že by bol schopný vykonávať prácu pred úrazom na skrátenej pracovnej úväzok (...) znalkyňa MUDr. I. pripustila zhoršenie zdravotného stavu sťažovateľa v dôsledku dopravnej nehody a nebyť tejto by bol schopný vykonávať pôvodnú prácu až do dovŕšenia dôchodkového veku /60 r./ (...) znalkyňa MUDr. T. aj napriek nevhodne kladeným otázkam zo strany súdu uviedla, že úraz viedol k progresii latentného zdravotného stavu sťažovateľa a zodpovedal ČID a nebyť dopravnej nehody, termín vzniku invalidity sa nedá objektívne stanoviť (...) a pod.“.

Podľa sťažovateľa obsahuje odôvodnenie napádaného rozsudku krajského súdu zo 14. marca 2006 „... extrémny nesúlad...“ pokiaľ ide o konštatovanie krajského súdu, že invalidita sťažovateľa a z toho vyplývajúca strata na zárobku, nie je v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia, ktoré mal utrpieť pri dopravnej nehode vo vzťahu k obsahu označených dôkazov svedčiacich v prospech sťažovateľa, na ktoré krajský súd neprihliadol, pričom sa krajský súd zároveň opomenul vypoariadať s argumentáciou sťažovateľa, že dopravnou nehodou spôsobený úraz bol „... vyvolávajúcim alebo spúšťacím mechanizmom ujmy na zdraví v takom rozsahu, že ihneď po ňom musel sťažovateľ odísť na invalidný dôchodok a nebyť úrazu, dovtedy vykonávanú prácu mohol konať až do odchodu na starobný dôchodok...“ a napokon „... znaleckou úlohou poveril osoby bez patričnej kvalifikácie z odboru neurológie aj otázky pre znalcov určil nesprávne, lebo percentuálne určenie podielu úrazu či chorobného stavu na invalidite, je z hľadiska odškodňovania úrazu právne bezvýznamné...“

Podľa sťažovateľa je napádaný rozsudok zo 14. marca 2006 arbitrárny pokiaľ ide o posúdenie existencie príčinného vzťahu medzi dopravnou nehodou, pri ktorej došlo „... k evidentnej ujme na zdraví u sťažovateľa...“ a jeho následnou invaliditou, lebo

„... tento protiprávny úkon bol a zostal jedinou relevantnou príčinou plnej invalidity (...) dovedajší latentný chorobný stav bol len hypotetickou príčinou, teda vedľajšou /podružnou/, ktorý sa nemusel prejaviť ani do doby odchodu sťažovateľa na starobný dôchodok“.

V súdnej praxi sa podľa sťažovateľa má „... poškodenie na zdraví (...) pričítať zodpovednému subjektu, ak je jeho protiprávny úkon jednou z príčin skutočne vzniknutej škody na zdraví, a to jednou z hlavných príčin (...) potom je daná aj príčinná súvislosť medzi úrazom a vzniknutou škodou (...) V takom prípade sa súd musí uspokojiť len so zrejmou pravdepodobnosťou príčinnej súvislosti a v súlade s tým určiť náhradu škody a jej rozsah keď už nie celkom, tak aspoň v určitom podiele, napr. v jednej polovici a pod. lebo sa viaže na individuálnu zodpovednosť škodcu za konkrétnu škodu. Takto škodca zostal bez postihnutia, hoci nebyť jeho protiprávného úkonu, sťažovateľ by bol do dnešného dňa plne pracovne činný“.

Podľa sťažovateľa sa krajský súd v napadnutom rozsudku zo 14. marca 2006 „... diametrálne odchyľil od konštantnej judikatúry, platiacej na našom území celé desaťročia, dotýkajúcej sa tiež príčinnej súvislosti /príčinnosti/, ako napr.

a/ príčinná súvislosť medzi konaním škodcu a následkom sa neprerušuje, ak ku konaniu škodcu pristúpi ďalšia skutočnosť /R 37/1975 tr./, alebo

b/ príčinnú súvislosť medzi úrazom a poškodením zdravia nemožno vylúčiť pre zdravotné predispozície osoby, ak úraz bol aspoň jednou z hlavných príčin invalidity, prípadne príčinou dovŕšujúcou invaliditu poškodeného /R 46/1983/, či

c/ vzťah príčiny a následku treba vysvetľovať tak, že škoda sa musí javiť ako následok predchádzajúcej príčiny; to znamená, že pokiaľ by posudzovaná príčina neexistovala, ku jej následku - škode by ani nedošlo /rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cz 75/87/, alebo

d/ treba stanoviť, ktoré poškodenie zdravia je v príčinnej súvislosti s uvádzanou právnou udalosťou; samo percentuálne určenie podielu úrazu k pracovnej schopnosti je v tomto smere právne bezvýznamné /R 28/1980, str. 197/, lebo aj zdanlivo menej závažné poškodenie môže dovŕšiť ochorenie osoby v rozsahu, pre ktorú nie je ďalej schopný

vykonávať doterajšiu prácu a práve tým spôsobí celý rozsah škody, či

e/ existencia určitého chorobného stavu, hoci i latentného, nemôže vylúčiť záver, že medzi úrazovým dejom a ním vyvolaným následným chorobným stavom je priama príčinná súvislosť /R 1/1963, R 22/ 1974, Výber zošit č. 3/1975 s. 23 atď./.

Tým odvolací súd porušil princíp právnej istoty /ako jeden z definičných znakov právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1, vety prvej ústavy/.“

Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 287/1997-219 z 25. augusta 2005 žalobu sťažovateľa zamietol dôvodiac: „... Zo záveru znaleckého posudku znalkyne MUDr. J. I. vyplynula pre súd okolnosť, že úrazový dej spôsobený dopravnou nehodou zo dňa 27. 10. 1995 nebol v danom prípade v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou u navrhovateľa, uplatnenou samostatnou žalobou. Túto istú skutočnosť znalkyňa jednoznačne vyjadrila i pri svojej ústnej výpovedi dňa 1. 4. 2003. Uviedla ďalej okolnosť, že čo sa týka vzniknutej škody u navrhovateľa, ktorá tvorí základ dôvodov nároku na priznanie náhrady škody uplatnenou samotnou žalobou, zmeny zdravotného charakteru u navrhovateľa v negatívnom slova zmysle sa vyvíjali dlhodobo a to pred samotným vznikom úrazového deja, i keď pripustila okolnosť, že i samotná dopravná nehoda mohla tento stav zhoršiť. Vzhľadom na okolnosť, že rozporné tvrdenia medzi účastníkmi konania pretrvávali aj po nariadení znaleckého dokazovania, resp. výsluchu znalkyne, súd vo veci vykonal ďalšie dokazovanie a to nariadením kontrolného znaleckého posudku znalkyňou MUDr. J. T. Zo záveru znaleckého posudku (č. l. 20 znaleckého posudku, bod 1, 2) vyplynula pre súd opätovne okolnosť, že čo sa týka vzniknutej škody u navrhovateľa, resp. následne priznaním invalidného dôchodku navrhovateľovi zo dňa 8. 4. 1996, škoda resp. priznanie invalidného dôchodku v prospech navrhovateľa jednoznačne nebolo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 27. 10. 1995, škoda resp. priznanie invalidného dôchodku bolo priznané na základe všeobecných príčin a to v dôsledku predchádzajúcich ochorení, nesúvisiacich s dopravnou nehodou. Zároveň uviedla okolnosť, že čo sa týka úrazového deja vzniknutého dopravnou nehodou, tento pôsobil ako progresívny fenomén pri zohľadnení predchádzajúceho chorobného vývojového deja. Tieto závery znalkyňa potvrdila i vo svojom osobnom výsluchu na pojednávaní konanom dňa 15. 4. 2005. Čo sa týka eventuálnej možnosti výkonu práce navrhovateľa do veku 65 rokov za predpokladu, že by nebolo došlo k dopravnej nehode,

znalkyne sa k tomuto fenoménu z dôvodu nemožnosti jednoznačne vyjadriť nemohli. Súd zároveň na spornú otázku vykonal dokazovanie dotazom na sociálnu poisťovňu, pričom zo záveru vyjadrenia Sociálnej poisťovne, pobočka Z., zo dňa 2. 5. 2005 vyplynula pre súd taktiež jednoznačne okolnosť, že úrazový dej spôsobený dopravnou nehodou u navrhovateľa nebol jednoznačne v príčinnej súvislosti so vznikom škody, resp. s priznaním invalidného dôchodku u navrhovateľa.

Z takto prevedeného dokazovania vyplynula pre súd okolnosť, že v danom prípade absentuje jeden zo základných predpokladov úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody v súvislosti s bolestným, resp. SSU, resp. plnením po skončení PN u navrhovateľa a to príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou. Vzhľadom na absenciu základného atribútu úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody súd leda v rozhodnutí bol nútený samotnú žalobu na náhradu škody zamietnuť...“

Krajský súd napádaným rozsudkom zo 14. marca 2006 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol: „... Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dňa 27. 10. 1995 o 11.45 h viedol vodič Ing. M. osobné motorové vozidlo ... po štátnej ceste ... smerom od Z. na K. a pred touto obcou pri prechádzaní pravotočivou zákrutou prešiel do protismeru a napriek tomu, že začal brzdiť, došlo k čelnej zrážke s protiúdcim osobným motorovým vozidlom značky..., ktoré riadil navrhovateľ. V čase dopravnej nehody Ing. M. riadil motorové vozidlo, ktorého prevádzkovateľom bol odporca a navrhovateľ riadil svoje vlastné motorové vozidlo. Z protokolu o nehode v cestnej premávke vyplýva, že nehodu zapríčinil Ing. M. ako aj skutočnosť, že pri zrážke boli obaja vodiči ľahko zranení, pričom u každého z nich na následky zranenia môže byť PN približne do siedmich dní.

V súčasnej dobe zdravotný stav navrhovateľa vykazuje závažné zmeny a poškodenie, v dôsledku ktorého mu bol priznaný invalidný dôchodok. Navrhovateľ tvrdí, že jeho invalidizácia je v priamej príčinnej súvislosti s úrazom, ktorý utrpel pri dopravnej nehode a preto si uplatňoval podľa poslednej úpravy návrhu (číslo listu 214 spisu) zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v dôsledku obmedzení, ktoré mu v dôsledku úrazu vznikli, a to na desaťnásobok, ďalej náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorú vyčíslil sumou 3 162 529,20 Sk a žiadal, aby mu dňom 01. 09.

2005 bola priznaná renta v sume 25 569,40 Sk mesačne. Súhrnne žiadal priznať 3 871 965,20 Sk a mesačnú rentu do budúca 25 569,40 Sk počnúc dňom 01. 09. 2005.

V konaní podala znalecký posudok znalkyňa MUDr. D. I. (číslo listu 34 -37 spisu). Došla k záveru, že priznanie invalidného dôchodku navrhovateľovi rozhodnutím zo dňa 08. 04. 1996 nie je v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 27. 10. 1995, lebo ochorenia sa vyvíjali postupne a pri úraze nedošlo k nijakej zlomenine.

Dopravný úraz urýchlil chorobné zmeny chrbtice a nepriamo zhoršil chorobu vysokého tlaku. Znalkyňa sa stotožnila s vyjadrením MUDr. Š., predsedníčky PKSZ, pobočky Z.

Vo veci bol podaný znalecký posudok aj MUDr. J. T. (číslo listu 181 spisu). Znalkyňa uviedla, že navrhovateľ trpel už do úrazu pri dopravnej nehode 27. 10. 1995 ťažkým postihnutím pohybového systému v zmysle štrukturálnych aj funkčných zmien a prípad už opakovane riešila PKSP pobočka Z. Invalidita ako pojem zahŕňa nielen aspekty zdravotné, ale aj právne, ekonomické a sociálne a posudzuje ju teda špeciálne na to určená posudková komisia. V prípade navrhovateľa závery posudkovej komisie boli v súlade s odbornými nálezmi. Priznanie invalidného dôchodku navrhovateľovi nebolo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Invalidný dôchodok bol priznaný zo všeobecných príčin v dôsledku predchádzajúcich ochorení nesúvisiacich ochorení s dopravnou nehodou. Ak by sa mal stanoviť iný termín konzultácie a prejednávania v posudkovej komisii vo vzťahu k invalidite nebyť toho, že došlo k dopravnej nehode, záležalo by od charakteru pracovného zaradenia, dĺžky budúcich práceneschopností a tiež od tolerancie znášania zdravotných ťažkostí zo strany posudzovaného. Preto takýto termín sa objektívne stanoviť nedá (str. 19 -20 posudku).

Krajský súd oba posudky považuje za úplné, zrozumiteľné a logické vychádzajúce z platných právnych predpisov. Nestotožňuje sa s tvrdením navrhovateľa a o neerudovanosti posudku podaného MUDr. T. Toto tvrdenie je totiž všeobecné bez konkrétnych poukazov na nesprávnosť posudku.

Poškodenie zdravia navrhovateľa a súčasný stav navrhovateľa nie je v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia, ktoré mal utpieť pri dopravnej nehode. Preto správne okresný súd zamietol návrh, pokiaľ sa domáhal navrhovateľ náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Už v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí krajský súd konštatoval, že prípadná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti by mohla u navrhovateľa prichádzať do úvahy iba za dobu, kedy by mu invalidný dôchodok bol priznaný v budúcnosti ak by nedošlo k dopravnej nehode a dopravný úraz nepôsobil na jeho občianske ochorenia ako katalyzátor, t. j. neurýchlil rozvoj ochorení. Znamená to, že časové by sa táto doba dala vymedziť odo dňa priznania invalidného dôchodku do dňa, kedy by mu bol invalidný dôchodok priznaný, nebyť účasti navrhovateľa v dopravnej nehode.

Posúdenie, či určitá osoba je invalidná nezáleží iba od posúdenia zdravotného stavu, ale záleží od ďalších okolností ako charakter a dĺžka budúcich práceneschopností, tolerancia na znášanie zdravotných ťažkostí, pracovné zaradenie, ochota pracovať atď. Zo znaleckého posudku MUDr. T. vyplynulo, že termín, kedy by skutočne bol navrhovateľ invalidizovaný, nebyť jeho účasti v dopravnej nehode, sa objektívne stanoviť nedá.

Nepochybne je v tomto prípade objektívna zodpovednosť v zmysle § 431 OZ daná. Táto skutočnosť však nezabavuje povinnosti navrhovateľa špecifikovať svoje nároky, teda ich výšku, najmä za obdobie, počas ktorého by mu prináležala náhrada za stratu na zárobku. pričom sám navrhovateľ by musel dokázať, že v skutočnosti by vykonával svoju prácu ako tvrdí až do 65 roku života. Nestačí tu totiž iba uviesť svoj subjektívny názor, ale nárok treba podložiť dôkazmi. Žiadny vykonaný dôkaz však neumožňuje určiť, kedy by bol navrhovateľ v skutočnosti invalidizovaný nebyť jeho účasti na dopravnej nehode a preto nárok navrhovateľa je neobjektívizovaný a náhradu mu teda nemožno priznať.

Krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil ako správny.“

2.3 Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie v občianskoprávných veciach patrí do právomoci všeobecných súdov.

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani posudzovať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže posudzovať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom nie je sťažovateľovo právo na náhradu škody uplatnené žalobou v civilnom konaní, ale kontrola zlučiteľnosti skutkových a právnych záverov krajského súdu so sťažovateľom označenými článkami ústavy a dohovoru (pokiaľ ide o napádaný rozsudok krajského súdu zo 14. marca 2006 s prihliadnutím na dôvody uvedené v rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 287/97-219 z 25. augusta 2005, s ktorými sa krajský súd stotožnil).

Z odôvodnenia uvedených rozhodnutí je zrejmé, že oba sudy konajúce vo veci sa pri posúdení právne významnej otázky existencie príčinnej súvislosti medzi zásahom do telesnej integrity sťažovateľa pri dopravnej nehode z 27. októbra 1995 a neskoršou invaliditou sťažovateľa zaoberali jeho argumentáciou, prihliadajúc aj na dôkazy označené v sťažovateľovej sťažnosti (závery znaleckých posudkov a výpovede súdnych znalkýň na pojednávaniach, vyjadrenie Sociálnej poisťovne z 2. mája 2005), tieto však vyhodnotili a následne právne posúdili odlišne od názoru sťažovateľa, pokiaľ ide o riešenie tejto prejudiciálnej otázky.

Sťažovateľ uplatnil právo na náhradu škody civilnou žalobou, na základe ktorej následne prebehlo dvojinštančné súdne konanie, v rámci ktorého mu bolo umožnené využívať procesné práva v záujme ochrany jeho záujmov, predkladať argumenty a dôkazy o svojich tvrdeniach. V konaní pred súdmi mal sťažovateľ ako účastník konania okrem uvedených práv aj právo byť osobne prítomný pri vykonaní všetkých dôkazov a klásť vypočúvaným znalkyniam otázky, či už priamo alebo prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu.

Využívajúc uvedené práva navrhol sťažovateľ súdu (prostredníctvom svojho právneho zástupcu) vykonanie dôkazov vo svoj prospech, ako aj argumentáciu založenú na vlastnej interpretácii faktov. Súdom rozhodujúcim v právnej veci sťažovateľa však prislúchalo hodnotiť dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; a pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 Občianskeho súdneho poriadku).

Vo veci bolo opakovane vykonané znalecké dokazovanie. Obe ustanovené súdne znalkyne v závere znaleckých posudkov konštatovali, že priznanie invalidného dôchodku sťažovateľovi rozhodnutím posudkovej komisie Sociálnej poisťovne, pobočky Z. 8. apríla 1996 nebolo dôsledkom dopravnej nehody z 27. októbra 1995. Invalidný dôchodok bol priznaný „... v dôsledku predchádzajúcich ochorení nesúvisiacich s dopravnou nehodou...“, ktoré sa „... vyvíjali dlhodobo pred samotným úrazovým dejom...“. Obe pripustili, že

v dôsledku zranení sťažovateľa pri dopravnej nehode sa zvýraznila symptomatológia existujúcich ochorení sťažovateľa. Pri výsluchu na pojednávaní pred okresným súdom súdna znalkyňa MUDr. I. uviedla: „... *Po vysvetlení obsahu náplne práce revízneho technika by konkrétne žalobca bez vzniku nehody mohol vykonávať prácu do fyzického veku 60 rokov.*“ Naopak súdna znalkyňa MUDr. T. v znaleckom posudku okrem iného konštatovala: „... *Ak by sa mal stanoviť iný termín konzultácie a prejednávania v posudkovej komisii vo vzťahu k invalidite nebyť toho, že došlo k dopravnej nehode, záležalo by od charakteru pracovného zaradenia, dĺžky budúcich práceneschopností a tiež od tolerancie znášania zdravotných ťažkostí zo strany posudzovaného. Preto takýto termín sa objektívne stanoviť nedá.*“ Pri výsluchu na pojednávaní pred okresným súdom konanom 15. apríla 2005 táto súdna znalkyňa uviedla: „... *Navrhovateľ nebol schopný vykonávať dlhodobo akúkoľvek sústavnú pracovnú činnosť i bez vzniku dopravnej nehody, bez toho, že by bol nútený navštevovať pravidelné kontroly, ktoré by eventuálne mohli zmeniť rozsah výkonu práce.*“

Po zvážení uvedených, ako aj ďalších vykonaných dôkazov okresný súd aj krajský súd žalobu zamietli konštatujúc, že sťažovateľ nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi zásahom do svojej telesnej integrity pri dopravnej nehode z 27. októbra 1995 a škodou, ktorej náhrady sa domáhal.

V rámci posúdenia zisteného skutkového stavu (za nejednoznačnej dôkaznej situácie) súdy na základe konkrétnych faktov zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlili svoje právne závery. Sťažovateľ v konaní pred súdom prvého stupňa ani počas odvolacieho konania pred krajským súdom neargumentoval žiadnym z konkrétnych judikátov, na ktoré poukázal v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom skutkové okolnosti jeho prípadu vo vzťahu k označeným rozhodnutiam nemožno považovať za analogické. Závery krajského súdu obsiahnuté v napádanom rozsudku zo 14. marca 2006 preto nie je možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. V tomto kontexte samotná skutočnosť, že si krajský súd v predmetnej veci neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania a ich právne posúdenie z pohľadu sťažovateľa (ako žalobcu

v konaní), nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených základných práv zaručených v ústave a v dohovore.

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by závery krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné so sťažovateľom označenými článkami ústavy a dohovoru, teda že by zo strany orgánov súdnej moci nebola sťažovateľovi ústavne konformným spôsobom poskytnutá súdna ochrana, tak ako to vo svojej sťažnosti namietal.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2006